

УДК 378.147:81'246.2

ВИХОВАННЯ БІЛІНГВАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

В. В. Дьоміна

Розкриваються теоретичні та методологічні аспекти проблеми виховання білінгвальної культури у майбутніх вчителів іноземної мови. Визначено, що в основі сучасних перетворень відбуваються зміни, насамперед в освітній сфері, основним принципом яких є підготовка спеціаліста, здатного вдосконалювати свої професійні якості, відтворювати й розширювати свій життєвий досвід, перетворювати матеріальні умови життя суспільства, його культуру, накопичувати і створювати нові цінності. Обґрунтовані методологічні підходи – цивілізаційно-антропологічний, культурологічний, ціннісно-синергетичний, крос-культурний, особистісно-орієнтований, компетентнісний у формуванні білінгвальної культури майбутніх вчителів іноземної мови у цілісному освітньо-виховному середовищі ВПНЗ.

***Ключові слова:** білінгвальна культура, учитель іноземної мови, методологічні підходи, цивілізаційний, антропологічний, культурологічний, крос-культурний, ціннісний, синергетичний.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Зміни, що відбуваються в суспільстві, глобалізація культур різних країн, розширення сфери зайнятості, наукові та трудові стажування, розвиток туризму, збільшення ділових та особистісних контактів з носіями інших культур зумовлюють необхідність вивчення іноземних мов. Це ставить перед сучасними науковцями нові педагогічні завдання, які пов'язані з формуванням білінгвальної культури у майбутніх вчителів іноземної мови. Адже кардинальні соціально-економічні та політичні перетворення у нашій країні, що відбуваються з кінця минулого століття, вкрай змінили соціокультурну ситуацію, у якій відбувається формування особистості людини. Духовне відродження українського народу можливо на основі національних культурно-історичних традицій і загальнолюдських цінностей. Тому суспільство, держава мають об'єктивну потребу в громадянах, здатних до їх сприйняття,

збереження і розвитку. Система освіти є одним з найважливіших факторів у задоволенні цієї потреби, підготовки поколінь до відтворення культурних цінностей.

Сучасні інтеграційні та глобалізаційні процеси поєднання різних культур та міжнародне співробітництво розширюють сферу міжнародних відносин та міжетнічних взаємодій, що заохочує до вивчення іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації. Знання етики білінгвальної культури спілкування сприяє засвоєнню норм і цінностей як найважливіших орієнтирів суспільної діяльності, забезпечує повноцінне функціонування майбутнього педагога у сучасному полікультурному просторі і є запорукою його успішної адаптації до світових інформаційних процесів.

Метою статті є обґрунтування теоретико-методологічних основ формування білінгвальної культури у майбутніх вчителів іноземної мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато науковців і педагогів досліджують поняття «білінгвізм», яке було заявлене ще у другій половині ХХ сторіччя у період глобального соціального оновлення, прагнення до відкритого суспільства та інтеграції у європейський культурно-освітній простір. Розкриттю нових виховних можливостей білінгвізму, методів і засобів формування окремих компонентів білінгвальної культури особистості присвячені праці В. Авроріна, У. Вайнраха, Є. Веневцевої, М. Михайлова, Н. Протченка, С. Трескова, Л. Щерби та інших.

Формуванню окремих компонентів білінгвальної культури особистості виявленню умов, методів і засобів присвятили свої роботи М. Баришніков, Ю. Дешерев, М. Дячков, Р. Міньяр-Белореве, М. Певзнер, М. Фомін, Р. Шерайзіна, І. Алексашенкова, У. Маккі, І. Петухова, А. Тимофєєв, А. Ширін, С. Шубін, В. Ламберт, Д. Хавелка, С. Кросбі, В. Буцкам, И. Чріст, М. Ернст, С. Ервін, Ч. Осгуд, Д. Хорн, Н. Маш, Н. Мюхельман, Е. Отен, Е. Зьормен, Ф. Велер, Х. Вуд та ін.

Психолого-педагогічним та методологічним аспектам формування комунікативної культури присвячено дослідження М. Боченкова, Р. Будагова, О. Казарцевої, С. Лютової, С. Рашкіна, Є. Гусєва. Розробкою інтеграції компонентів культури у процес виховання, полікультурної освіти і навчання іноземним мовам зробили М. Бахтін, Є. Верещагін, Г. Дмитрієв, В. Сафонова, які акцентували увагу на діалозі культур як зіставному, гуманістично орієнтованому сумісному вивченні іншомовної та рідної культур під час формування

інтегративних, комунікативних вмінь та навичок міжкультурного спілкування.

Проблема зміни парадигми виховного процесу розглядається останнім часом у багатьох наукових працях. В роботах Є. Бондаревської, І. Беха, С. Вітвицької, О. Газмана, Н. Крилової, Н. Лавриченко та ін. ця проблема вирішується на шляху гуманізації та гуманітаризації навчально-виховного процесу, створення умов для особистісно орієнтованого виховання. Концептуальні засади національного виховання обґрунтовано в працях М. Євтуха, П. Ігнатенка, В. Кузя, О. Любара, Ю. Руденка, М. Стельмаховича, О. Сухомлинської та ін.

Теоретичні засади органічної єдності виховного та освітнього компонентів у вищому педагогічному навчальному закладі обґрунтовано в наукових працях Ю. Бабанського, А. Деркача, К. Лазаренка, Л. Любомира, Л. Молчанова, С. Ружина, О. Савченко, О. Сухомлинської, Г. Шевченко.

Сьогодні напрацьовано певний досвід вивчення і впровадження педагогічних технологій у навчально-виховний процес ВНЗ. Так наукові розробки з удосконалення технологій навчально-виховного процесу у вищих закладах освіти представлені в роботах І. Беха, М. Євтуха, Л. Кондрашової, Н. Кузьміної, В. Лозової, Н. Талізної, О. Семашка, О. Соколова, М. Роганової, Р. Сопівника, Є. Зеленова, Г. Шевченко.

До окремих проблем з організації виховної роботи зі студентами у вищій школі звертались багато науковців, а саме: аналізу виховної діяльності педагога присвячені роботи В. Безпалько, О. Дубасенюк, Г. Троцько, Ж. Петрович, О. Столяренко; теоретичні основи виховання та методики виховної роботи представлені в роботах А. Капської, М. Стельмаховича, В. Сухомлинського, Н. Щуркової; педагогічні умови організації позааудиторної виховної роботи у вищих закладах освіти вивчали О. Винославська, Т. Куриленко, І. Смирнов, Т. Степура; діяльність куратора академічної групи висвітлили у своїй роботі В. Базилевич, Н. Косарева, Л. Філінська, С. Сисоєва, І. Соколова.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Не зважаючи на те, що в цих роботах досліджені деякі найважливіші питання виховання студентів у сучасних умовах, а в останній з них зроблена і спроба визначеного узагальнення ідей, у цілому ситуація в цій галузі досліджень залишається маловивченою. Очевидно, що відповіді на ці питання

можна тільки на основі серйозних комплексних наукових досліджень і узагальнення накопиченого практичного досвіду роботи у цій галузі. Тому можна виділити нагальні завдання у цій галузі: визначення структури й основних напрямків виховної роботи у вищому навчальному закладі; розробка концептуальних основ програми виховання білінгвальної культури; розробка науково-методичного забезпечення програми професійного виховання майбутнього вчителя іноземної мови; розробка організаційної структури і організаційно-правового рівня забезпечення виховної роботи в вищому педагогічному навчальному закладі.

Усе це вимагає розробки системи освіти й виховання, яка покликана охопити всі ступені культурного зростання, морального й естетичного становлення особистості, всі рівні її духовної зрілості й морально-культурної гідності: від бездуховності, культурної нерозвинутості до свідомої, високодуховної поведінки й формування професійної здібності творити за законами краси.

Сьогодні ця проблема гостро відчувається в багатьох вищих навчальних закладах. Розвиток суспільства та громадських відносин свідчить, що вища освіта має готувати майбутнього спеціаліста до виконання як професійних, так і культурних функцій.

Метою даної статті є розробка теоретико-методологічних засад формування білінгвальної культури у майбутніх вчителів іноземної мови у системі виховної роботи вищих педагогічних навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Культурне відродження вищої школи, необхідність вирішення складних соціальних, економічних і духовно-моральних проблем спонукають по-новому розглядати існуючу систему розвитку вищої освіти, її здатність в умовах формуючих ринкових відносин забезпечити збереження й нарощування інтелектуального й культурного потенціалу суспільства.

Ґрунтуючись на визначенні поняття білінгвальної культури як інтеграційного особистісного утворення, що є компонентом загальної культури особистості студента і характеризується сформованістю таких компонентів, як: *усвідомлення себе як суб'єкта двох культур, міжкультурної комунікативної компетенції; комунікативних умінь, що реалізуються в професійно орієнтованих ситуаціях спілкування*, ми досліджували проблему формування білінгвальної особистості з точки зору педагогічної науки, розглядаючи в якості педагогічних аспектів

наукові підходи, принципи, засоби та методи, які сприяють формуванню білінгвальної культури особистості майбутнього вчителя в цілісному освітньому процесі вищого педагогічного навчального закладу.

Головним чинником у цьому процесі є гуманізація освіти. Це багатопланове поняття, яке передбачає безперервний загальнокультурний, соціально моральний і професійний розвиток особистості фахівця з урахуванням суспільних потреб та особистісних запитів. В цьому значенні феномен, що розглядається, постає як найважливіший соціально-педагогічний принцип, який відображає сучасні суспільні тенденції побудови і функціонування системи підготовки спеціаліста. Мова йде про новий методологічний та технологічний підхід до вищої педагогічної освіти як соціальної системи. У відповідності з цим принципом ми будемо розглядати вищу освіту як складову процесу гуманізації суспільства та у зв'язку з соціально-економічним, науково-технічним, духовно-культурним розвитком нашої країни [2].

Загальна методологія дослідження базується на аксіологічних принципах, що відбивають національні і загальнолюдські цінності духовного життя суспільства і складових одну із сутнісних основ його стратегії в сфері освіти; на найважливіших положеннях антропології і культурології про цілісність і ієрархічність людської душі, про пріоритет метафізичного початку над тілесним, вихованні людини через освоєння вітчизняної і світової культури; на особистісно-діяльнісному підході, націленому на інтеріоризацію узагальненого досвіду людства в його аксіологічному аспекті, що є значущим для окремої особистості

Загальну методологію дослідження складають найважливіші філософські положення про цілісність світу, загальні закони розвитку природи, суспільства, людської свідомості і діяльності; про людину як цілісне природне і соціальне явище, про діяльнісну і творчу сутність особистості; про самостійну, самоорганізуючу роль свідомості суб'єкта. У основі формування білінгвальної культури лежить полікультурна освіта як процес, що дозволяє глибше вивчити і усвідомити різноманіття народів і культур, побачити в цьому різноманітті загальне, особливе і одиничне; обґрунтувати положення про те, що повноцінне освоєння своєї культури припускає освоєння інших культур в порівнянні, діалозі.

Як спеціальна методологія виступають:

Цивілізаційно-антропологічний підхід, що розглядає процес виховання сучасного студента відповідно до вимог екологічної цивілізації (соціального майбутнього) до життя в гармонії з природою на всесвітньому рівні; до життя у світі, згідно загальнолюдських цінностей; до життя в етносі, приймаючи національні цінності; до життя у рідній країні, засвоюючи цінності свого суспільства; до життя в професійній групі, згідно з цінностями обраної професії; до життя в навчальному колективі і, нарешті, до життя в гармонії зі своїм духовним світом. За таким методологічним підґрунтям дослідження здійснюється з урахуванням досягнень комплексу наук про людину з метою одержання цілісного і системного знання про людину в умовах розвитку і саморозвитку освітньо-виховних систем. Сполучення двох підходів – цивілізаційного і антропологічного, що доповнюють один одного, сприяє цілісному аналізу і конструюванню системи естетичного виховання. На основі цивілізаційно-антропологічного підходу визначаються особливості сучасних концепцій та програм виховання сучасної молоді, зокрема майбутніх вчителів. Критеріями їх аналізу є: міра гуманізму; роль мистецтва; осмислення сучасних проблем через систему виховання білінгвальної особистості; місце людини у світі; основна педагогічна парадигма суспільства і її відбиття в системі полікультурного виховання майбутніх педагогів; домінанта цивілізаційного менталітету, що узагальнена в системі полікультурного виховання.

Культурологічний підхід, без якого неможливо ефективно рішення багатьох актуальних проблем освіти і виховання, у тому числі проблем полікультурного саморозвитку особистості. Не випадково навіть саме поняття «культура» дуже близько таким основним поняттям педагогіки, як освіта і виховання. Реалізація цього принципу в професійній діяльності вчителя означає прагнення до творчого застосування досягнень сучасної культури у своїй повсякденній діяльності. Він дозволяє простежити діалектику традиційного й інноваційного у світі цінностей сучасної молоді.

Розробка і реалізація культурологічного підходу в процесі професійного виховання майбутніх педагогів знаходиться в повній відповідності з сучасним Законом України «Про освіту», та «Про вищу освіту», де сказано, що зміст сучасної освіти повинен забезпечити «інтеграцію особистості у системи світової і національної культур». У зв'язку з цим культурологічний принцип не виключає, а припускає історичний підхід, реалізацію історичного принципу в освоєнні

педагогічних знань і ідей. Одним з перспективних напрямків реалізації культурологічного принципу є філософсько-педагогічна концепція «школи діалогу культур», яка розроблена В. Біблером і групою вчених – психологів і педагогів. В основі цієї концепції лежить ідея про діалогічність творчого мислення і самого людського життя. Діалогічність органічно притаманна людині на всіх етапах її еволюції. Посилення діалогічного характеру навчання, виховання і саморозвитку людини можливо в декількох напрямках. По-перше, посилення й удосконалювання діалогічності між усіма учасниками навчально-виховного процесу. По-друге, розвиток внутрішнього діалогу для заглибленого розуміння і збагнення самого себе. І по-третє, посилення діалогічності, критичності у розумінні навколишнього світу, який вивчаємо за допомогою включення в яку-небудь спільну діяльність з іншими.

Ціннісно-синергетичний підхід, що означає взаємодію двох сполучених, взаємозалежних підсистем (викладання і навчання, виховання і самовиховання), що приводить до нових утворень, підвищенню енергетичного і творчого потенціалу підсистем, що саморозвиваються, і що забезпечує їхній перехід від розвитку до саморозвитку. Синергетичний підхід дозволяє, зокрема, здійснювати в педагогічній діяльності гуманістичні ідеї і гармонічно балансувати гуманітарний світогляд із природничонауковим. Оскільки людина і суспільство є системами, що самоорганізуються, то розкриття об'єктивних законів взаємин цих систем між собою дозволило б не тільки декларувати пріоритети загальнолюдських цінностей, але і виробити методи їхнього досягнення. Іншими словами, синергетичний принцип дозволяє виробити на дійсний момент мову спілкування між гуманітарною системою знань і природничонауковою і надалі зробити крок до гармонізації їх у світогляді кожної особистості [10].

Для рішення завдань також використовувалися конкретно-наукові підходи:

- *особистісно орієнтований*, що зумовлює суб'єктність, партнерську позицію в оволодінні іноземною мовою і іншомовною культурою, толерантність, суб'єкт-суб'єкту взаємодію),
- *крос-культурний*, який зумовлює культуровідповідність розуміння і прийняття іншомовної культури;
- *комунікативний*, що вимагає урахування рідної мови, диференціацію змісту навчання на основі наступності, співпраці, ціннісно-емоційної співвіднесеності;

– *компетентнісний*, який ґрунтується на діагностичності, креативності, рефлексивності, практичної спрямованості навчання.

Теоретичною основою дослідження проблеми формування білінгвальної культури майбутнього вчителя іноземної мови виступають ідеї гуманізації виховання, ідеї гуманістичної філософії про становлення людини в процесі активного самостійного зростання; положення філософії освіти про сенс освіти як процесу людинотворення, свого образу; концепція цілісного підходу до особистості вчителя і процесу її формування; аналіз явищ педагогічної реальності в контексті культури як механізму трансляції соціального, духовно-морального, особистісного досвіду; положення про самореалізацію майбутнього педагога як умову його професійного становлення.

Формування білінгвальної культури у майбутнього вчителя іноземної мови, що відбувається у вищому педагогічному навчальному закладі, розглядається нами як цілісна комплексна система, що на основі інтерактивних, культуроутворюючих, духовно розвиваючих педагогічних технологій має відповідати вимогам, що ставляться до виховання фахівця нового типу, здатного до самореалізації та функціонування у нових соціально-економічних умовах, що має високий рівень духовної культури, освіченості, інтелігентності. Вищий педагогічний навчальний заклад розглядається нами як культурно-виховний простір становлення особистості майбутнього педагога в процесі духовно-інтелектуального, духовно-морального, духовно-естетичного та загальнокультурного розвитку.

Наповнення культурно-дозвілєвого середовища студентів позитивними, емоційно привабливими формами активної культуротворчої діяльності, надання можливості участі студентської молоді у соціально значущих подіях, розвиток студентського самоврядування є суттєвим стимулом її творчого, духовно-морального розвитку, гуманізації почуттів та «краси людського вчинку».

Враховуючи вище зазначене, підвищенню ефективності виховання майбутнього вчителя у вищих педагогічних навчальних закладах сприятиме розробка й реалізація проєктивної моделі полікультурного виховання з метою формування білінгвальної культури майбутнього вчителя іноземної мови як праксеологічна проєкція її концепції, визначення основних її принципів побудування та функціонування. Ця модель варіативна і орієнтована на методологічне, педагогічне, психологічне, культурно-технологічне, інформаційне та методичне

забезпечення процесу виховання та особистісного розвитку студента – майбутнього вчителя іноземної мови вищого педагогічного навчального закладу.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, головний ціннісний орієнтир в діяльності вищої школи – сама особистість, її людський потенціал: духовний, моральний, інтелектуальний, фізичний, естетичний. Відповідно до даних ціннісних орієнтацій і слід удосконалювати всю практику виховання та навчання у вищих педагогічних навчальних закладах, де повинно зайняти належне місце право студентів на вибір альтернативних варіантів змісту, форм, методів, технологій, темпів, терміну навчання та ін. відповідно до їх індивідуальної зацікавленості, можливостей і здібностей. Висування нових ціннісних орієнтацій в діяльності ВНЗ ставить особистість студента у центр всієї системи вищої освіти. В ім'я інтересів цієї особистості, розвитку її основних позитивних ціннісних якостей: інтелектуальних, духовних, моральних, фізичних, захисту її прав і свобод. Головними тенденціями цілеспрямованого розвитку білінгвальної культури майбутнього вчителя є такі: спрямованість до самопізнання і знаходження ідеалу; розширення варіативності використання духовного потенціалу особистості (за допомогою мистецтва, літератури, філософії тощо); орієнтація на культивування духовності як моральної якості особистості; розширення інформаційної бази і волі вибору знання; ріст інтересу до знань духовної спадщини етносу і держави, до діалогу культур.

Література

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання / А. М. Алексюк. - К., 1993. – 234 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: [підручник для студентів вищих навч. закладів] / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2008. – 848 с.
3. Васянович Г. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / Г. Васянович. – Львів, 2000. – 232 с.
4. Ващенко Г. Виховний ідеал. – Полтава, 1993. – 321 с.
5. Галузинський В. М. Євтух М. Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні / В. М. Галузинський, М. Б. Євтух. – К., 1995. – 133 с.
6. Кульневич С. В. Педагогіка самоорганізації: феномен содержания : [монографія] / С. В. Кульневич. – Воронеж, 1997. – 235 с.
7. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. – К., 2001.

8. Сериков В. В. О методологических основах гуманизации образования / В. В. Сериков // Формирование личности. – Волгоград : Перемена, 1992. – С. 7–13.
9. Слостенин В. А. Педагогика : [учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений] / В. А. Слостенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов / Под ред. В. А. Слостенина. – М. : Издательский центр «Академия», 2002. – 576 с.
10. Таланчук Н. М. Системно-синергетическая философия как методология современной педагогики / Н. М. Таланчук // Magister. – 1997. – № 10. – С. 32–41.

ВОСПИТАНИЕ БИЛИНГВАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ

В. В. Демина

Раскрываются теоретические и методологические аспекты проблемы воспитания билингвальной культуры у будущих учителей иностранного языка. Определено, что в основе современных преобразований происходят изменения, прежде всего в сфере образования, основным принципом которых является подготовка специалиста, способного совершенствовать свои профессиональные качества, воспроизводить и расширять свой жизненный опыт, совершенствовать материальные условия жизни общества, его культуру, накапливать и создавать новые ценности. Обоснованы методологические подходы – цивилизационно-антропологический, культурологический, ценностно-синергетический, кросс-культурный, личностно ориентированный, компетентностный – в формировании билингвальной культуры будущих учителей иностранного языка в целостном образовательно-воспитательном пространстве ВПНЗ.

Ключевые слова: билингвальная культура, учитель иностранного языка, методологические подходы, цивилизационный, антропологический, культурологический, кросс-культурный, ценностный, синергетический.

BILINGUAL CULTURE OF EDUCATION IN FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS

V. V. Dyomina

The theoretical and methodological aspects of the problem of education of bilingual culture of the future foreign language teachers are disclosed. It is defined that there are changes in the basis of modern transformations, foremost in the field of education, the basic principle of which is preparation of a specialist, who is able to improve the professional qualities, reproduce and extend the vital experience,

improve material terms of life of a society and his culture, to accumulate and create new values. The methodological approaches to forming of bilingual culture of the future foreign language teachers in the integral educational environment of the institution of higher learning are substantiated – civilization-anthropological, culturological, value-synergetic, cross-cultural, person-oriented, competence.

Key words: *Bilingual culture, teacher of foreign language, methodological approaches, civilizational, anthropological, culturological.*

Дьоміна Вікторія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Слов'янськ, Україна). E-mail: vikusya.diomina@mail.ru

Dyomina Viktoriya Volodymyrivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogics of the «Donbas State Pedagogical University» (Sloviansk, Ukraine). E-mail: vikusya.diomina@mail.ru

УДК 376.545

ОСВІТНЬО-ВИХОВНІ ТРАДИЦІЇ ІЗРАЇЛЮ ЯК ЧИННИК ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

О. В. Золотарьова

В статті проаналізовано окремі аспекти освіти й виховання дітей та юнацтва в державі Ізраїль. Встановлено основні законодавчі положення щодо виховних цілей ізраїльської освіти. Проаналізовано окремі компоненти ізраїльського виховання, а саме: сімейне, патріотичне та громадянське. Розглянуто засоби, якими досягаються певні освітні та виховні цілі. Педагогічні здобутки та освітньо-виховні традиції Ізраїлю, в тому числі виховання обдарованих школярів, розглянуто в контексті захисту національних інтересів суспільства. Визначено основні засади, на які спирається освітньо-виховна система країни дослідження.

Ключові слова: *Ізраїль, виховання, національні інтереси, обдаровані діти, освіта.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Сучасний світ стрімко глобалізується. Разом з тим, існують аспекти, що потребують захисту. Серед них – збереження національної автентичності, що